

VERN OM LIVET

Nr. 1 2019

*Har kartlagt holdninger
til bioteknologi...10*

*Slik når vi
målene våre...14*

*Kjempet for
barnet sitt...16*

HJERTE AV GULL OG VILJE AV STÅL

BIRGIT SKARSTEIN ER VINNER AV LIVSVERNPRISEN 2019

VERN OM LIVET

Medlemsblad utgitt av Menneskeverd
Nr. 1 2019

Generalsekretær og ansvarlig redaktør:
Morten Dahle Stærk
morten@meneskeverd.no

Redaktør:
Susanne Ward Ådlandsvik
susanne@meneskeverd.no

Adresse:
Storgaten 10 b, 0155 Oslo
22 34 09 00
post@meneskeverd.no
www.meneskeverd.no

Layout: Miriam Sæter
Forsidefoto: Øyvind Ganesh Eknes

Gaver til Menneskeverd:
3000.15.51228

Menneskeverds styre:
Marit Ecklo Brevik, styreleder
Grete Yksnøy Martinsen, nestleder
Tore N. Forset, styremedlem
Magne Supphellen, styremedlem
Ragnhild H. Aadland Høen, styremedlem
Jorunn Hallaråker, styremedlem
Ingrid Vatnar Olsen, styremedlem (Permisjon)
Arnfinn Løyning, 1. vara
Anne Gustavsen, 2. vara
Ingebjørg N. Hauge, 3. vara

Rådgivende utvalg:
Faglig etisk utvalg og markedsutvalg

Opplag: 10.000
Trykkeri: Østfold Trykkeri

Medlem av
Innsamlingskontrollen

Menneskeverd er Norges eneste livsvern-organisasjon og jobber for å fremme livsrett, likeverd og livshjelp. Vi vil synliggjøre verdien av ethvert menneskeliv: Fra før vi er født, ved nedsatt funksjonsevne og ved livets avslutning.

Menneskeverd har to hovedroller: For det første vil vi gjennom aktiv formidling bygge kunnskap og holdninger, og motivere til innsats for menneskeverdet. Dernest vil vi være et kompetansesenter for dem som søker informasjon om våre temaer.

Menneskeverd bygger sitt arbeid både på det kristne menneskesynet og på Lejeune-erklæringen som begge sier at alle menneskeliv er like mye verdt.

Synspunkt som kommer til uttrykk i Vern om livets artikler og reportasjer, står for forfatterens/intervjuobjektets egen regning. Menneskeverds meninger kommer til uttrykk gjennom lederen og kommentarer skrevet av personer i Menneskeverds stab.

Vern om livet arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk.

ISSN: 0333-158X

ET UNIKT FORBILDE

I dette nummeret av Vern om Livet kan du lese om årets inspirerende livsvernprisvinner, Birgit Skarstein. Hun mottar Livsvernprisen for sitt arbeid med å styrke posisjonen til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Med sin stå-på-vilje, begeistring og sine idrettsprestasjoner har hun skapt håp og livsmot hos mange.

Livsvernprisen har siden den ble utdelt første gang i 1997, hatt som formål å hedre mennesker som på ulike måter arbeider for menneskets verdi. Prisen har med årene fått bred oppmerksomhet og er en anerkjent pris i norsk offentlighet.

Årets vinner utmerker seg på flere måter: Hun er ung, hun er en av våre fremste idrettsutøvere, og hun har brukt sin posisjon til å sette funksjonshemmedes rettigheter på dagsorden på en fremragende måte. Dessuten er hun politiker og har vært medlem av Bioteknologirådet de siste fire årene.

Skarstein viser med sitt liv og sitt engasjement at livet er verdt å leve selv om det tar en brå vending. På denne måten gir hun livsmot til mennesker som selv står oppe i kriser. Gjennom sine formidable idrettsprestasjoner og sitt brede samfunnsengasjement har Skarstein vist at fysiske begrensninger ikke er et hinder for livsutfoldelse – snarere tvert imot.

I løpet av sitt virke som idrettsutøver og politiker med stort samfunnsengasjement, har hun bidratt til å viske ut skillet mellom «oss» og «dem». Ved å bevise for seg selv og for andre at ethvert menneske besitter uante ressurser – uavhengig av funksjonsevner – har Birgit Skarstein blitt et stort forbilde for mange.

Gjennom prestasjoner og sin personlighet mestrer Skarstein å avstigmatisere og normalisere livet til mennesker med en funksjonsnedsettelse. Den kvinnelige idrettsutøveren har hjulpet oss alle til å se forbi rullestolen og den menneskelige fysikken. Hun kjemper en kamp for det mange av oss tar som en selvfølge, og det ønsker Menneskeverd å hedre henne for.

Et sentralt mål for idretten er at hver utøver skal unngå å bli utsatt for usaklig og uforholdsmessig forskjellsbehandling. Dette hviler igjen på den grunnleggende verdien likeverd. Alle mennesker – uavhengig av egenskaper – har del i det samme menneskeverdet. Birgit Skarstein er et unikt forbilde som målbærer disse grunnleggende verdiene!

Morten Dahle Stærk

Morten Dahle Stærk
Generalsekretær

I N N H O L D

- 9 TIDLIGERE VINNERE AV LIVSVERNPRISEN
- 10 UNDERSØKELSE OM HOLDNINGER
TIL BIOTEKNOLOGI
- 13 FORBEDRET PLEIEPENGEORDNING
- 14 SLIK NÅR VI MÅLENE VÅRE
- 16 BLE MOR SOM 15-ÅRING
- 19 AKTUELT

MENNESKEVERDS STAB

Maria Elisabeth Selbekk
Informasjonsansvarlig

Maria Victoria K. Aanje
Kommunikasjonsrådgiver

Susanne Ward Ådlandsvik
Informasjonskonsulent

Karianne Schandy Dinessen
Undervisningsansvarlig

Sara Marie Grimstad
Undervisningskonsulent

Bjarne Fevang
Administrasjonsleder

Møyfrid Eriksen
Markedskonsulent

Anne Kari Sorknes
Administrasjonssekretær

– Livsvernprisen setter fokus på hvordan vi behandler hverandre og at vi står sammen, sier Birgit Skarstein, som er årets prisvinner.

LIVSVERNPRISEN
2019

Bane- bryteren Birgit

Årets vinner av Livsvernprisen, Birgit Skarstein (29), vil at folk skal se forbi rullestolen og de fysiske begrensningene. Et godt og inkluderende samfunn legger vekt på respekt, likeverd og «øyehøyde», mener hun.

Det er januar 2010 og Birgit og mammaen sitter og venter på to leger som skal gi endelig svar på om Birgit noen gang kan gå igjen. Etter badeulykken i desember 2008 som ødelegger ankelen og foten, går hun gjennom utallige operasjoner. I den siste operasjonen, der hun skal flytte et bein fra hofta ned i ankelen, skjer det noe veldig galt. Epiduralen som settes i ryggen til Birgit, går aldri ut. Hun mister følelsen og bevegeligheten i beina.

– Vi visste ikke på den tiden at jeg var lam, bare at jeg ikke kunne gå, sier Birgit.

Birgit og familien hadde etter den mislykkede operasjonen i september 2009 fått beskjed om at det kunne ta måneder før hun ville klare å gå. Det var fortsatt håp om å komme opp av rullestolen.

– Da vi satt alene med de to legene på Sunnaas sykehus denne januardagen, husker jeg mamma spurte om min prognose og om det var noen mulighet for at jeg kom til å gå igjen, forteller Birgit.

Spørsmålet blir hengende lenge i luften. Det er dørgende stille. Til slutt bryter den ene legen tausheten og sier at det skjer mye med stamcelleforskning i Kina.

**DET HANDLER IKKE
OM Å GJØRE DET BRA,
MEN Å VÆRE BRA.**

– Da vet du svaret. Det betyr nei, og alle i rommet skjønnte det hun ikke fikk sagt med rene ord, forklarer Birgit.

Mammaen knekker sammen og begynner å gråte. Ikke Birgit. Hun snur seg mot mammaen og sier at dette skal gå bra. Hun trenger jo ikke bein for å bli minister. Det er fortsatt mye hun kan gjøre uten de beina.

– Idretten er en veldig fin måte å eksponere likhet på, fordi det handler om å sette seg mål, jobbe mot dem sammen, få det til – og av og til ikke få det til, sier Birgit Skarstein.

Fra navlen og opp

Birgit er 20 år når hun blir lam fra livet og ned. Før ulykken er hun aktiv i både politikk og idrett, og har store ambisjoner for eget liv.

Etter at hun havner i rullestol, oppdager hun til sin store forskrekkelse at andre begynner å definere virkeligheten og fremtiden for henne.

Det kom som et sjokk.

– Mennesker rundt meg begynte å definere hvilke mål jeg kunne ha i livet. Drømmer jeg kunne tillate meg å ha og hva som kunne være mulig for meg. Det var helt vanvittig, sier Birgit.

Når folk møtte henne på gata, begynte flere å snakke til henne med babystemme.

– De klappet meg på hodet og kløp meg i kinnet.

Overgangen ble stor, emosjonelt sett.

– Jeg ble utdefinert fra «vi» og «oss». Det var en sterk opplevelse, og det skjedde fra én dag til en annen. Jeg var og er det samme mennesket, men jeg fikk en skade på ryggen. Det var plutselig ikke rom for å utvikle meg på egne vilkår.

– Plutselig ble jeg målt ut fra de tingene jeg ikke kunne. Ja, jeg var skikkelig dårlig til å gå, men det kan ikke definere hele meg som menneske. Jeg er så mye mer.

I dag er Birgit medlem av Bioteknologirådet, politiker for Arbeiderpartiet og aktiv idrettsutøver med mange medaljer og utmerkelser i bagasjen. Skarstein kan smykke seg med tre gull, to sølv og to bronse i roing – og gull, sølv og bronse i langrennspigging.

– Ja, jeg mangler muskulatur fra navlen og ned. Det har ingen ting å si for navlen og opp. I mitt hode kan jeg gjøre alt.

Møtet med samfunnets holdninger til mennesker med funksjonsnedsettelse har fått øynene hennes opp for at dette er et strukturelt problem i samfunnet.

– Funksjonshemmede forteller at de blir definert ut fra noe som ikke er representativt med tanke på deres personlighet, drømmer eller for hva de kan bidra med inn i fellesskapet. Forskning viser

for eksempel at man forventer høyere sykefravær fra funksjonshemmede. Arbeidsgivere mangler kunnskap og gjør seg opp en mening på forhånd. Det er trist.

– JA, JEG MANGLER MUSKULATUR FRA NAVLEN OG NED.

DET HAR INGEN TING Å SI FOR NAVLEN OG OPP.

I MITT HODE KAN JEG GJØRE ALT.

Kunnskap og kjennskap er ord man bør sette to streker under. Her har vi en jobb å gjøre, mener Birgit.

Birgit er ferdig med det størknede begrepsparet «oss» og «dem», og ivrer heller for at vi snakker mer om «de av oss» som har den ene eller den andre erfaringen. Det handler om å bygge bro til hverandre og skape gjensidig forståelse for hverandres situasjon. Vi har alle et ansvar for å vise raushet, åpenhet og toleranse, mener hun.

– Man kan være en del av og utenfor et fellesskap samtidig – på mange forskjellige parametere – men i det store og det hele så er vi «oss».

Fellesskap i idretten

Idretten har blitt en motor for Birgits engasjement for likeverd og likestilling.

– Det er et fantastisk verktøy for å synliggjøre de verdiene jeg tenker er viktige for samfunnet. Det handler om å fokusere på ressurser i stedet for å belyse alt som er feil. Idretten er en veldig fin måte å eksponere likhet på, fordi det handler om å sette seg mål, jobbe mot dem sammen, få det til – og av og til ikke få det til. Det er så mye fellesskap i idretten, og vi jobber mye i team. Automatisk resulterer dette i at vi relaterer til hverandre som utøvere og mennesker, og ikke til hverandre som brukere.

– Jeg er en ung kvinne på 29 – og det er det jeg først og fremst er, og så kan jeg ikke gå – og det er sekundært. Jeg er ikke en rullestolbruker på 29, poengterer Birgit.

I fjor høst ble det kjent at Birgit sammen med Therese Johaug og flere kjente navn innen idrett, politikk og

næringsliv deltar i stiftelsen «VI» som er initiert og finansiert av Aker og Kjell Inge Røkke. Røkke tok kontakt med Johaug for å høre om hun ønsket å delta i et prosjekt som kunne skape merverdi utenfor henne selv i de to årene hun var utestengt fra idretten. Johaug valgte paraiddretten og kontaktet sin venninne Birgit.

– Jeg trengte ikke betenkningstid i det hele tatt! Det var en gavepakke til paraiddretten som alltid har hatt mye dårligere vilkår enn «vanlig» idrett.

«VI» skal bidra til å tilgjengeliggjøre ressurser, bygge fellesskapsstruktur og fostre helhetlig tenkning i paraiddretten. Det ligger også midler til forskning der.

– Håpet er at de som er utøvere om åtte år i paraiddretten, skal ha tilgang til god kunnskap, mer utstyr og bedre ressurser, slik at man ikke trenger å være en «satellitt» og stå for alt selv.

Birgit vet hva hun snakker om. Hun har bygget kjelkene sine selv og stått for alle utgifter. Kjelken til mesterskapet i Pyongyang kostet henne nærmere 170 000 kroner. I tillegg sto hun uten egen trener. Støtteapparatet var nærmeste familie, venner og kjæreste.

– Jeg husker jeg lette etter passende rammer for kjelken på nettet og fant et firma i Kristiansand som kunne sveise dette for meg. Deretter pågikk det en intens jakt på riktig materiale som skulle fungere som puter under knærne, stramme nok stropper og et «skall» til å sitte i. Jeg var rene Reodor Felgen, sier hun og ler.

Nå ser Birgit lysere på fremtiden og er lettet over at kommende rekrutter ikke

Da Birgit Skarstein ble sittende i rullestol, opplevde hun at mennesker rundt henne begynte å definere hvilke mål hun kunne ha i livet.

FAKTA

Birgit Lovise Røkkum Skarstein

Født: 10. februar 1989

Norsk politiker og idrettsutøver i roing og langrennspigging.

MEDALJEVERSIKT

- ★ Verdenscupen i roing: Sølv og bronse
- ★ VM i roing: tre gull, sølv og bronse
- ★ Para-VM på ski: Sølv og bronse
- ★ Norgescup langrenn: Gull

ENGASJEMENT

- ◆ Møter fast som bystyreprerentant i Oslo kommune, hvor hun er medlem av finanskomiteen.
- ◆ Er kurator for Global Shapers Oslo.

◆ Medlem av Bioteknologirådet 2014-2019, oppnevnt i statsråd desember 2013.

◆ Styremedlem for initiativet «VI» som skal jobbe for å bedre vilkårene i paraiddretten.

UTMERKELSER

I 2017 ble hun kåret til «Årets paralympiske utøver» av Det internasjonale roforbundet (FISA), under deres årlige prisutdelingsgalla.

For sine prestasjoner i VM i roing har Skarstein blitt tildelt Oslo kommunes ærpris for 2013, 2014, 2015, 2017 og 2018.

Kåret til «Årets gledesspreder» av Trønder-Avisa i 2013.

Kåret til årets kvinnelige para-utøver på Idrettsgallaen i januar 2019.

trenger å bane veien fra «scratch» selv. Mye skjer. Tilgang til trener, bedre utstyr, og kunnskap om teknikk, kapasitet og øvelse legges inn i forbundet.

– Kunnskapen var tidligere tett knyttet til hver enkelt utøver. Ble utøveren borte, ble kunnskapen borte. Den kunnskapen må forbundet ha, understreker Birgit.

– Dette koster meg skjorta, men det er min etappe. Hvis det kan gagne andre og bidra til at nestemann får en lettere vei – så er det verdt arbeidet. Jeg har anledning og ressursene, så da er det til en viss grad mitt ansvar å gjøre dette, tenker jeg.

En ærlig pris

Mandag 4. februar mottar Birgit Menneskeverds Livsvernpris 2019 på Hotel Bristol i Oslo. Livsvernprisen deles årlig ut av organisasjonen Menneskeverd til personer eller organisasjoner som har bidratt til å synliggjøre og styrke menneskeverdet i samfunnet.

I begrunnelsen for årets tildeling står det blant annet at Birgit Skarstein mottar prisen for sitt arbeid med å styrke posisjonen til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Gjennom sine formidable idrettsprestasjoner og sitt brede samfunnsengasjement har hun vist at fysiske begrensninger ikke er et hinder – tvert imot.

Birgit mener prisen går på tvers av skillelinjene i samfunnet, hever seg over «støyen» og belønner samfunnsengasjement.

– Prisen har, slik jeg ser det, ingen undertanke eller noen skjult agenda. Det er en veldig ærlig pris. Den setter fokus på hvordan vi behandler hverandre og at vi står sammen.

Hun ser viktigheten av å belyse det vi ønsker mer av. Nettopp det gjør Livsvernprisen, mener 29-åringen.

– Prisen løfter opp verdiene som er så viktige for oss og som samfunnet er bygget på. Det er en fin måte å belyse de tingene og de verdiene vi vil ha mer av. Det minner mye om hvordan vi jobber i idretten. Vi ser på tingene som fungerer og som er bra, og som er en konkurransefordel, og så jobber vi med å utvikle dette enda mer. Og så blir vi minnet på det menneskelige. Det fine. Det handler ikke om å gjøre det bra, men å være bra, avslutter Birgit. ◆

12 TIDLIGERE PRISVINNERE

Menneskeverd har delt ut Livsvernprisen hvert år siden 1997, med unntak av årene 1999 og 2003. Alle vinnerne har vært like verdige, og her presenterer vi tolv av dem.

1997

Elin Brodin fikk prisen fordi hun gjennom forfatterskap og debattinnlegg har engasjert seg sterkt i kampen mot provosert abort og medisinsk forskning som truer menneskeverdet.

2007

Ola Didrik Saugstad og Torleiv Ole Rognum fikk prisen fordi de kjemper for livet og menneskeverdet i en tid der teknologien stadig utfordrer våre verdier og etiske grenser.

2008

Margreth Olin fikk prisen for synliggjøringen av menneskets verdi gjennom dokumentarfilmen *Onkel Reidar*.

2009

Marianne Mjaaland fikk prisen for å bidra til åpenhet om kvinners erfaringer og opplevelser knyttet til svangerskapsavbrudd.

2010

Bettina og Stein Husebø fikk prisen for sitt langvarige arbeid og engasjement for mennesker i livets siste fase og for å løfte fram de syke og eldres iboende verdighet.

2012

Marte Wexelsen Goksøyr fikk prisen for sitt sterke bidrag i debatten rundt selektering og tidlig ultralyd.

2013

Thorvald Steen fikk prisen fordi han bidrar til å styrke gode holdninger til menneskets verdi uavhengig av yteevne og sykdomsbilde.

2014

Signe og Geir Lippestad fikk prisen for sitt engasjement for mennesker med nedsatt funksjonsevne og for sitt arbeid for mangfold og inkludering av funksjonshemmede i arbeidsliv og medier.

2017

Per Fugelli (1943–2017) fikk prisen for sin evne til å snakke naturlig og ærlig om døden, samtidig som han inspirerte til livsglede.

Et flertall av de spurte i NOBAS-undersøkelsen sier at de ønsker at gravide skal få flere testmuligheter enn de har i dag.

FERSK UNDERSØKELSE OM HOLDNINGER TIL BIOTEKNOLOGI

Menneskeverd har for andre gang bidratt til å finansiere den såkalte NOBAS-undersøkelsen. Formålet med undersøkelsen er å studere befolkningens holdninger til medisinsk-etiske spørsmål. Høsten 2018 ble en delstudie om holdningene til fosterdiagnostikk publisert som vitenskapelig artikkel i fagtidsskriftet «BMC Medical Ethics»¹.

TEKST MORTEN DAHLE STÆRK

Undersøkelsen, utført tidlig i 2017, viser at et flertall av respondentene støtter screening av alle fostre ved tidlig ultralyd (60 %) og/eller full kartlegging av genene på fosterstadiet (55 %) for alle gravide kvinner. Samtidig viser undersøkelsen at et betydelig mindretall mener at et slikt tilbud sender et signal om at mennesker med Downs syndrom er uønskede (46 %) eller at det kan bidra til et sorteringssamfunn (48 %). I artikkelen konkluderes det med at dette peker på at det finnes en dypere ambivalens og kulturell sensitivitet i den norske befolkningen overfor de etiske utfordringene knyttet til fosterdiagnostikk og selektiv abort.

Etiske valgsituasjoner

Forskerne beskriver hvordan utviklingen i fosterdiagnostikken og nye tester setter politikere, helsepersonell og den allmenne befolkningen i svært utfordrende etiske valgsituasjoner. I motsetning til en del andre vestlige land, har innføring av nye fostertester skapt stor debatt i Norge. Norge er også ett av de få landene hvor tilgang til fosterdiagnostikk er lovfestet. Det er kun et lite utvalg gravide kvinner som får tilgang til KUB (kombinert tidlig ultralyd før uke 12 og blodprøve og/eller blodprøven NIPT som viser DNA fra morkaken i morens blod).

Begrepet «sorteringssamfunn» er i seg selv interessant, fordi det ser ut til å være særnorsk. Uttrykket viser til en bekymring for at vi skal dele inn menneskers verdi etter egenskaper, spesielt knyttet til funksjonsevne og diagnoser. Uttrykket innebærer en uttalt referanse til diskriminering av funksjonshemmede mennesker og en mer vag referanse til praksisen i Nazi-Tyskland. I artikkelen står det at «når gravide kvinner tilbys screening, så kan det argumenteres med at de faktisk inviteres til å forlate dyden om at foreldrene skal akseptere alle slags barn». Det finnes en bekymring om at disse holdningene i fremtiden skal erstattes med et nytt «mindset» som innebærer at vi blir mer vurderende, kritiske og «sorterende» overfor våre kommende barn.

Ny vurdering av loven

I 2003 ble det etter mye offentlig debatt vedtatt en ny bioteknologilov, som erstattet loven fra 1994, og denne er nå oppe til ny vurdering. Kriteriene for hvem som får fosterdiagnostikk stammer fra et rundskriv fra 1983. Hvis

mor er over 38 år, får hun automatisk rett til fosterdiagnostikk fordi hun har vesentlig høyere risiko for kromosomavvik som Downs syndrom. I 2001 ble kriteriene utvidet til å gjelde situasjoner der familien ikke er i stand til å ta seg av et funksjonshemmet barn, der undersøkelser viser forhøyet risiko for avvik hos fosteret og ved alvorlig bekymring for fosterets tilstand. I 2016 fikk omtrent 11 % av de gravide fosterdiagnostikk, og dette er ikke et spesielt høyt tall i internasjonal sammenheng.² Ni av ti gravide tar imidlertid abort når det påvises Downs syndrom (i Danmark er tallet 98 %).

Kulturell sensitivitet

Som det fremgår av tabellene, støtter et flertall av de spurte (60 %) at gravide skal få flere testmuligheter enn i dag. Interessant nok er det færre som mener at det er riktig å ta abort når fosteret viser seg å ha Downs syndrom (42 %). Forklaringen på det store avviket kan ligge i at fostertestene kan begrunnes på mange ulike måter (alt fra å utelukke alvorlig sykdom til å gi en «forsikring» til den gravide om at alt er i orden). Det er ikke nødvendigvis slik at selv om man ønsker å utvide tilgangen til fostertestene, så forsvarer man abort på fostre med Downs syndrom. 46 % er enige i at et tilbud om fosterdiagnostikk til alle kvinner sender et signal til mennesker med Downs syndrom om at de ikke er ønsket, og hele 48 % svarer at en slik innretning kan bli kritisert for å være kjennetegn på et sorteringssamfunn. Det er verdt å merke seg at denne bekymringen også forekommer blant enkelte av dem som er for å utvide tilgangen til fosterdiagnostikk. Selv om det ikke er en nødvendig sammenheng mellom bekymringen for signalene som sendes og et eventuelt ønske om å begrense fosterdiagnostikk, så mener forskerne at svarene bekrefter «en kulturell sensitivitet til den etiske utfordringen knyttet til fosterdiagnostikk». Dette er ett av de viktigste funnene i undersøkelsen.

Omsorgsbyrde

I lys av høstens debatt om abortlovens §2c, hvor alvorlig sykdom er et selvstendig kriterium for senabort, er et annet funn spesielt interessant. 37 % mener at det ikke er akseptabelt å ta abort hvis fosteret har Downs syndrom, mens den samme kritiske holdningen faller til 16 % når spørsmålsstillingen

endres til foster som har en helse-tilstand som gir familien en stor omsorgsbyrde. Det er ikke kjent hvorvidt respondentene mener at foster med Downs syndrom er for tung byrde å bære, men det ser ut som om ambivalensen øker hos den kritiske gruppen når spørsmålene er knyttet til «byrde» snarere enn diagnose. Dette

i befolkningens holdninger. Jo nærmere du kommer diagnosen Downs syndrom, jo mer kontroversielt blir fosterdiagnostikk med påfølgende abort. Forsker og artikkelforfatter, Morten Magelssen, oppsummerer resultatet slik: «Undersøkelsen viser at nordmenn flest trolig er mer ambivalente til fosterdiagnostikk og særlig screening av alle

DET ER IKKE NØDVENDIGVIS SLIK AT SELV OM MAN ØNSKER Å UTVIDE TILGANGEN TIL FOSTERTESTENE, SÅ FORSVARER MAN ABORT PÅ FOSTRE MED DOWNS SYNDROM.

likner på en sosial indikasjon for abort. Helseministeren har i sitt nye forslag til §2c i abortloven nettopp foreslått å fjerne tilgangen til senabort utelukkende begrunnet i fosterets tilstand (diagnose) til fordel for en større vektlegging av kvinnens situasjon. Man kan ikke begrunne en slik endring ut fra NOBAS, men man kan kanskje anta at en slik innretning også vil ha sterkere støtte blant dem som er kritiske til abort utelukkende som følge av utviklingsavvik hos fosteret.

Etisk utfordrende

Studien viser tydelig at fosterdiagnostikk og selektiv abort på grunnlag av utviklingshemning regnes som etisk utfordrende i Norge. Den relativt strenge lovgivingen ser ut til å ha støtte

gravide for Downs syndrom og andre kromosomavvik, enn det andre europeere er. I mange andre land har det vært lite debatt om fosterdiagnostikken, mens denne praksisen i Norge har vært mye problematisert.» ♦

¹ Magelssen M, Solberg B, Supphellen M, Haugen G. Attitudes to prenatal screening among Norwegian citizens: liberality, ambivalence and sensitivity. *BMC Medical Ethics* 2018.

² Dette må ikke forveksles med tidlig ultralyd (før uke 12) som ikke tilbys gjennom det offentlige helsetilbudet i Norge. I 2014 ble det anslått at omkring 60 % av kvinnene hadde vært gjennom ultralyd før den rutinemessige ultralydundersøkelsen i uke 18.

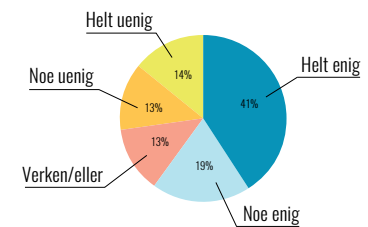
- ♦ NOBAS (Norwegian Bioethics Annual Survey) utgår fra Senter for Medisinsk Etikk ved Universitetet i Oslo. Arbeidet ledes av forsker Morten Magelssen og professor Magne Supphellen ved Norges Handelshøyskole. Magelssen er leder for Faglig-Etisk Utvalg i Menneskeverd, mens Supphellen sitter i Menneskeverds styre.

- ♦ Formålet er å undersøke befolkningens holdninger i viktige medisinsk-etiske spørsmål. Videre vil man avdekke hvilke begrunnelser som gjør seg gjeldende og hvilke informasjonskilder som har mest betydning.

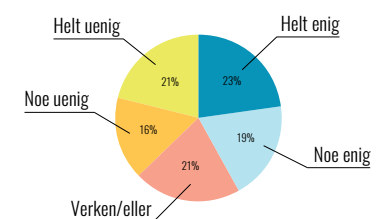
- Et representativt utvalg på 1617 personer besvarte undersøkelsen i 2017. Svarprosenten er imidlertid lav (8,5%), men forskerne argumenterer med at funnene trolig er troverdige basert på blant annet likheter med funn fra tidligere undersøkelser.

- ♦ NOBAS finansieres av Normisjon, Indremisjonsforbundet, Retten til en verdig død og Menneskeverd.

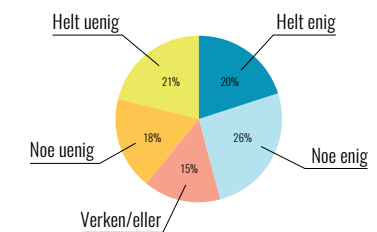
Fosterdiagnostikk ved bruk av ultralyd og blodprøver i svangerskapsuke 11-13 bør tilbys alle kvinner uten egenandel:

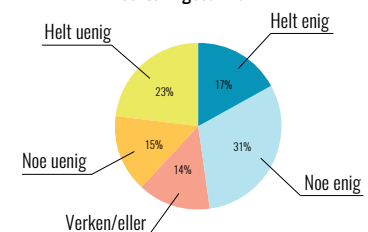
Det er etisk akseptabelt å velge abort på bakgrunn av Downs syndrom hos fosteret:

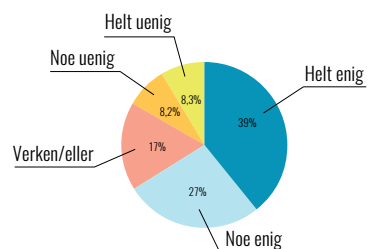
Et tilbud om fosterdiagnostikk til alle gravide kvinner vil sende et signal om at mennesker med Downs syndrom er uønsket i samfunnet:

Et samfunn som tilbyr fosterdiagnostikk til alle gravide kvinner, kan kritiseres for å være et sorteringssamfunn:

Abort er akseptabelt om fosteret har en lidelse som vil gi familien en tung omsorgsbyrde:

FORBEDRER PLEIEPENGEORDNINGEN

Pleiepenger skal erstatte tapt arbeidsinntekt når du har omsorg for et barn som trenger kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av sykdom eller skade. Fra 1. januar 2019 ble ordningen oppgradert.

Stortinget opphevet i fjor høst den eksisterende tidsbegrensningen på fem år, slik at mottakerne kan få pleiepenger frem til barnet fyller 18 år. Tidligere var retten til pleiepenger satt til fem år, eller en dagkonto på 1300 dager. Stortinget har også besluttet at for utviklingshemmede kan det gis pleiepenger selv om den som har omsorgsbehovet er over 18 år.

Etter budsjettforliket med KrF og Venstre i 2017 justerte regjeringen også regelverket, slik at det nå blir gitt 100 prosent pleiepenger i 1300 dager (hele den ordinære femårsperioden). Tidligere hadde man kun full lønnsoppdekning det første året, deretter ble utbetalingen redusert til 66 prosent.

– Det er viktig at en så vesentlig utvidelse blir god for familiene, bærekraftig for samfunnet og ivaretar andre viktige hensyn for både den enkelte og for samfunnet. Det er også viktig å få mer erfaring med den store utvidelsen som ble gjort fra 1. oktober 2017, sier arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie. Pleiepengeordningen er utvidet til å omfatte anslagsvis 9000 flere familier, sammenlignet med det gamle regelverket. ♦

FOTO: ISTOCK

Nå kan familier til barn som trenger kontinuerlig tilsyn og pleie på grunn av sykdom eller skade, få pleiepenger frem til barnet fyller 18 år. Tidligere var retten til pleiepenger satt til fem år.

ENDRET ARVESTOFFET TIL BABYER

FOTO: ISTOCK

Kinesiske myndigheter har stanset et eksperiment som innebar genredigering av babyer.

På en biomedisinsk konferanse i Hong Kong i slutten av november sa forskeren He Jiankui at han hadde genredigert DNA-et til to babyer. Han sa at han var stolt over å ha klart å endre arvestoffet til to tvillingjenter med en hiv-positiv far for å hindre at de ble smittet av hiv.

Dagen etter beordret Kinas myndigheter stans i prosjektet.

– Eksperimentet krysset linjen for moral og etikk som forskermiljøet følger, og var sjokkerende og uakseptabelt, uttaler en talsmann, ifølge avisen Los Angeles Times.

– Vitenskapsdepartementet motsetter seg fullstendig baby-genredigerings-episoden og har allerede krevd at institusjonen det gjelder, suspenderer forskningsaktivitetene som det berørte personalet har stått bak, legger talspersonen til.

En gruppe ledende forskere erklærte i en uttalelse at det er for tidlig å eksperimentere med permanente forandringer i DNA som kan bli nedarvet til framtidige generasjoner, ettersom det fortsatt er uvisst hvilke konsekvenser det kan få.

– Dette er et hensynsløst eksperiment på mennesker som verken er moralsk eller etisk forsvarlig, sa ekspert på genmodifisering, dr. Kiran Musunuru ved University of Pennsylvania, til nyhetsbyrået AP. ♦

SLIK NÅR VI

Karianne Schandy Dinnessen og Sara Marie Grimstad utgjør Menneskeverds undervisningsteam.

Maria Victoria Kjølstad Aanje, Susanne Ward Ådlandsvik og Maria Elisabeth Selbekk utgjør Menneskeverds informasjonsteam.

Lurer du på hvordan Menneskeverd arbeider for å nå sine mål? Her får du svar.

Menneskeverds visjon er «et samfunn som prioriterer livsrett, likeverd og livshjelp høyest.» Det er mange måter å realisere dette målet på, og våre arbeidsmetoder har også forandret seg gjennom årene. Målet med strategien er å beskrive hvordan vi mest effektivt kan jobbe for å nå målene våre overfor

målgruppene våre med de ressursene vi har til disposisjon. Dagens strategidokument har ligget fast siden 2015. Her er strategien vår oppsummert i beskrivelsen av to hovedroller:

a. Aktiv formidling i det offentlige rom med sikte på å bygge kunnskap og holdninger og motivere til innsats for vern av menneskeverdet.

b. Være et kompetansesenter for dem som søker kunnskap om aktuelle tema knyttet til menneskeverdet.

For å lykkes best mulig med disse to rollene, så har vi opprettet to fagteam som begge – sammen med generalsekretær – skal jobbe med å fylle de to rollene.

Undervisningsteamet

Kjernen i undervisningsteamets virksomhet er undervisning av ungdom, spesielt konfirmanter og skoleelever. Menneskeverd har gjennom årene jobbet mye med å utvikle godt undervisningsmaterieell, og vi har god erfaring i hva som fungerer og hva som ikke fungerer. Tilnærmingen varierer noe avhengig av målgruppen vi møter, men målet er alltid å skape mer og bedre refleksjon, styrke kunnskap om livsvernsspørsmålene og motivere til innsats for vern av menneskeverdet. Undervisningsrommet er også et «offentlig rom» der vi ønsker å være til stede med våre perspektiver. Når vi skal bygge gode holdninger til menneskeverdet, er

MÅLENE VÅRE

Anne Kari Sorknes, Bjarne Fevang og Møyfrid Eriksen utgjør Menneskeverds administrasjonsteam.

det avgjørende at vi kommer tidlig på banen. Derfor er dette arbeidet svært viktig. Undervisningsteamet er også et fagteam, og de ansatte bruker mye tid på faglig oppdatering og følger nyhetsbildet tett. I 2018 underviste vi til sammen nærmere 7 000 mennesker, de fleste av disse var ungdommer.

Informasjonsteamet

En sentral del av vår strategi er å reise debatter om livsvernsspørsmålene i medier og å påvirke beslutningstakere. Informasjonsteamet har som sin hovedoppgave å bidra til at livsrett, likeverd og livshjelp er høyt oppe på samfunnets dagsorden. I 2018 var vi tydelig til stede i mange debatter, blant annet knyttet til ny abortlov i Nord-Irland

(Dagsnytt 18, Nyhetskanalen) og programendring til støtte for aktiv dødshjelp i Unge Høyre (Dagsnytt 18, Dagbladet). I oktober tok vi initiativ til debatten om hvorvidt §2c i abortloven bør endres som en del av forhandlingene om ny regjeringsplattform. Informasjonsteamet jobber også aktivt med politisk påvirkning gjennom høringssvar, møte i stortingshøringer og møter med enkeltrepresentanter og grupper. Andre sentrale oppgaver for teamet er utgivelsen av Vern om Livet, oppdatering av våre nettsider og publisering på sosiale medier. Teamet har også ansvar for holdningsskapende kampanjer i det offentlige rom, der feiringen av verdensdagen for Downs syndrom – #Rokesokk – er et fast årlig høydepunkt.

Administrasjonsteamet

For at fagteamene skal lykkes med sitt arbeid, er Menneskeverd helt avhengig av å ha en liten og effektiv administrasjon. Dette teamet jobber dels med økonomisk-administrative oppgaver og dels med oppgaver knyttet til markedsføring. For tiden har teamet mye fokus på å forbedre systemene knyttet til medlems- og giverhåndtering, nye regler knyttet til personvern og å øke medlems-tall og inntekter gjennom innsamling.

MORSINSTINKTET

Rebecca Johnsrød er moren som kjempet for barnet sitt gang på gang. Da hun som 15-åring ble gravid, stakk barnefaren av og så seg ikke tilbake – før ti år senere.

TEKST OG FOTO MARIA ELISABETH SELBEKK

Femti dager før termin møter vi Rebecca Johnsrød (25) i en leilighet i Hobøl i Akershus.

– Nå gleder jeg meg til å få tilbake kroppen min, forteller hun, mens hun forsiktig, men bestemt, skal få den ivrige katten ut av stua for å få ro under intervjuet. Idet hun skal flytte katten over dørstokken til gangen for å få lukket døren, får den fart og lander på rumpa. – Oi sann, Pernille! Det var ikke meningen, sier hun mens vi ler. – Katter lander altså ikke alltid på bena, kan hun konstatere. At Rebecca selv skulle lande på bena, var heller ingen selvfølge for ti år siden. Rebecca ble nemlig alenemor i svært ung alder.

Gravid som 15-åring

Rebecca Johnsrød vokste opp i Moss og havnet som 15-åring i et miljø som utforsket rus. Midt i 10. klasse ble hun gravid med den ett år eldre kjæresten, Christopher, som hadde et stort rusproblem.

– Min første reaksjon var naturligvis: Hjelp! Hva gjør jeg nå? Det var aldri et alternativ for meg å ta abort, fordi jeg ser på et liv som er laget, som et liv, uansett hvor gammelt det er, men det var likevel ikke lett. Mamma sa til meg at vi får gjøre det beste ut av det, og det prøvde vi.

For Christopher fortonte det seg annerledes. Da han fikk vite at han skulle bli pappa, stakk han av uten å se seg tilbake.

– Han hadde et barn fra før av som han fikk da han var 15 år, og hadde vært gjennom en vanskelig prosess hvor han hadde mistet omsorgen for barnet. I tillegg hadde han store rusproblemer, og så fikk han vite igjen at han skulle bli far. Både han og familien hans ville at jeg skulle ta abort, forteller Rebecca, som forlot rusmiljøet så fort hun fant ut om graviditeten.

– Jeg ble både sint og lei meg, men bestemte meg for at jeg ville klare dette selv, sier hun.

Likevel lot ikke reaksjonene vente på seg. – Jeg fikk mest negative reaksjoner, men også noen positive, på at jeg valgte å beholde barnet. De negative meningene kom stort sett fra de voksne rundt meg, mens de jeg gikk i klasse med, støttet meg. Siste halvår i 10. klasse ble spesielt, men lærerne mine hjalp meg. Samtidig gjorde alle de negative reaksjonene meg egentlig ganske sta. Når så mange sa at jeg ikke kom til å klare dette, så tenkte jeg bare: Watch me!

Alenemor

Å skulle være alenemor, tenkte ikke Rebecca så mye på. Hun tok en dag av gangen.

– Når det kom til framtiden, så var jeg optimistisk. Jeg tenkte jo at jeg fint kunne ta meg en utdanning selv om jeg var mamma. Jeg skulle ta meg et friår, og så kunne barnet begynne i barnehagen når jeg begynte på videregående, forteller hun.

Svangerskapet gikk smertefritt, og høsten 2009 ble Michael født.

– Han ble født på halvannen time, og et par timer etter fødselen var jeg på bena, hadde dusjet og var klar til å ta imot besøk. Så det er jo visse fordeler med å føde i så ung alder, sier Rebecca og ler. – Det var veldig spesielt å møte ham. Jeg følte meg helt uovervinnelig og har aldri følt meg så kul noen gang. Smerten forsvant umiddelbart etterpå.

Etter fødselen flyttet den nybakte moren inn på en mor-barn-institusjon hvor hun ble overvåket 24 timer i døgnet. I løpet av fire måneder der ble det bestemt at Rebecca var uegnet som mor, og hun fikk tre timer på å pakke sakene sine før Michael ble plassert i beredskapshjem.

– Da jeg fikk vite det, besvimte jeg. Det var utrolig tøft.

Avlastning

Rebecca gikk til sak mot Barnevernet, og vant. Som ett-åring flyttet gutten hjem igjen, og Rebecca flyttet inn hos moren sin.

– Da kunne vel moren din hjelpe deg en del med Michael?

– Nei, det gjorde hun ikke. En del av avtalen hennes for at jeg skulle få bo hjemme, var at jeg måtte ta ansvar. «Jeg er ikke barnevakt; jeg er mormor», sa hun. Og det var helt gull for meg at hun stilte slike krav. Det fikk meg til å ta ansvar for eget liv, sier hun.

Rebecca fikk en avlastningsfamilie annenhver helg for Michael frem til han var fem år gammel, før de byttet om på rollene og Michael heller var hos Rebecca annenhver helg.

– Jeg slet psykisk og litt med rus til tider,

– VERDEN GÅR SÅ ABSOLUTT IKKE UNDER VED Å FÅ
ET BARN SOM IKKE VAR PLANLAGT. DU SKAL BARE FÅ
DELE LIVET DITT SAMMEN MED ET ANNET MENNESKE.

Rebecca Johnsrød

– JEG VILLE IKKE VÆRT
FORUTEN HISTORIEN MIN
I DET HELE TATT.

Rebecca Johnsrød

Da Rebecca Johnsrød ble gravid som 15-åring, stakk barnefaren Christopher av. Ti år senere kom han tilbake, og i dag venter paret sitt andre barn.

**– JEG FORNEKTET MICHAEL LENGE
OG TENKTE HELE TIDEN AT JEG SKULLE
VÆRT DETTE BARNET FORUTEN,
MEN DET HAR JO FORANDRET SEG NÅ.**

Christopher Johnsrød

Rebecca legger ikke skjul på at det å bli mor som 15-åring og å være alenemor i ti år har vært krevende. – Men jeg kan med hånden på hjertet si at det har vært verdt det, sier hun.

og ba om hjelp. Jeg følte selv at jeg var langt nede, men jeg måtte nå bunnen for å kjenne at det ikke var så ille der jeg hadde vært, forteller hun.

– Å ha en avlastningsfamilie har vært en trygghet både for Michael og meg, og noe jeg er takknemlig for.

Vendepunktet

Rebecca Johnsrød legger ikke skjul på at nesten ti år som alenemor ikke har vært lett. Men historien ender ikke her. Historien mellom Rebecca og Christopher var nemlig ikke slutt. Inn døren fra gangen kommer Christopher Johnsrød og prøver å finne plass i sofaen. – Hopp, sier han til Rebecca.

– Hopp? Er du klar over hvor vanskelig det er å hoppe med denne magen, eller? kontrer Rebecca til stor latter blant alle. For ett år siden tok Christopher kontakt med Rebecca igjen, nesten ti år etter at de hadde sett hverandre sist. Etter mange år tungt nede i rusen, inn og ut av fengsel og med flere dokumenterte overdoser, bestemte Christopher seg for å oppsøke hjelp. Han blir rusfri og oppsøker etter hvert Rebecca, moren til barnet hans.

– Jeg skrev en lang melding om alt som hadde skjedd hvor jeg unnskyldte meg og skrev at jeg hadde lyst til å treffe Michael. Jeg hadde jo bare tatt halen mellom bena og stukket av fra alt, så jeg forventet jo å bli møtt med en viss avsky, forteller han.

Mens Christopher venter på svar, har Rebecca sitt eget lille sammenbrudd

og ber en venninne om å lese meldingen fra ham.

– Jeg tenkte at nå har det skjedd noe alvorlig galt med ham. Min første reaksjon var at han bare kunne holde seg unna, men så tenkte jeg også på at det faktisk har gått ti år og at folk kan forandre seg.

– Rebecca svarte, så begynte vi å snakke sammen hver dag, sier Christopher.

– Og har snakket sammen hver dag siden, skyter Rebecca inn.

Det første møtet

De bestemmer seg for å møtes, og beskriver utfyllende hvordan det var å se hverandre igjen.

– Den gamle flammen var der igjen umiddelbart, sier Christopher.

Etter noen uker blir de kjæresten igjen, og litt senere møtes Michael og Christopher for første gang.

– Jeg hadde jo sett for meg alle mulige scenarier og hadde hatt mareritt om dette møtet flere ganger. Men da Michael så meg, kom han løpende mot meg og sa: «Hei, pappa!» Det var ubetinget kjærlighet. Det var helt spesielt. – Da grein jeg, forteller Rebecca.

– *Hva hadde du fortalt til Michael om pappaen hans?*

– Ikke så mye. Jeg var veldig nøye med å ikke si noe negativt om Christopher til Michael, for det var ikke min oppgave å prente inn i ham at pappaen hans var sånn eller sånn. Men selv var jeg jo sint

og ønsket til tider at han hadde vært død, for da hadde jeg hatt et forklaringsproblem mindre. Men de gangene Michael spurte, svarte jeg bare at pappaen hans heter Christopher og at han var syk og ikke kunne være sammen med oss før han ble frisk. Det eneste jeg visste var jo at Christopher hadde et stort rusproblem, men ingen planer om å slutte. Men jeg tenkte at

Michael forhåpentligvis skulle få møte pappaen sin en dag i fremtiden med blanke ark, og det gjorde det mye lettere da den dagen endelig kom.

– På kort tid gikk jeg fra å ha ingenting, til å ha alt, forteller en rørt Christopher.

Ny familie

Rebecca og Christopher giftet seg i mai 2018, og nå venter de sitt andre barn sammen, ti år etter det første. Michael bor ikke sammen med dem i dag, men paret er i sak med Barnevernet for å få tilbake den fulle omsorgen for Michael.

– Det er veldig spesielt å tenke på at jeg egentlig ville at Rebecca skulle tatt abort helt fram til jeg møtte ham. Jeg fornekter Michael lenge og tenkte hele tiden at jeg skulle vært dette barnet foruten, men det har jo forandret seg nå. I dag er jeg veldig glad for at det skjedde, sier han med et smil.

Rebecca opplevde heller ikke, tross alt som har skjedd, at livet gikk under eller ble satt på vent ved å bli mamma i ung alder.

– Det er veldig viktig å ha noen som støtter deg og hjelper deg. Tross alt, og selv om Michael ikke bor sammen med oss i dag, så kan jeg med hånden på hjertet si at det har vært verdt det. Alt sammen! Det er lov å være frustrert, sint og lei seg midt oppe i alt, men det er også lov å være glad og takknemlig. Jeg hadde nok ikke sittet her i dag hvis det ikke hadde vært for Michael. Han gjorde at jeg kom meg ut av det miljøet jeg var i, og han reddet livet mitt i den forstand, avslutter hun. ♦

NY VIKAR I UNDERVISNINGSTEAMET

Sara Marie Grimstad, vil vikariere som undervisningsansvarlig når Karianne Schandy Dinnessen går ut i foreldrepermisjon i slutten av februar.

Ingrid Vatnar Olsen har takket ja til å gå inn i et ettårig vikariat i undervisningsteamet i Menneskeverd fra 1. februar 2019. Olsen er utdannet tekstforfatter fra Westerdals i tillegg til at hun har gått ett år på NLA Gimlekollen. Hun har mye erfaring fra arbeid med ungdom og kommunikasjonsarbeid. Olsen vil i denne perioden få permisjon fra sitt verv i Menneskeverds styre, som hun har vært medlem av siden årsmøtet i april 2018. Hun vil være en stor ressurs for Menneskeverd, både i undervisningsteamet og staben som helhet. Dagens undervisningskonsulent,

SLUTTER I MENNESKEVERD

Elisabeth Qvale Hovland slutter i Menneskeverd etter mange års innsats for organisasjonen. Hovland ble først ansatt i september 2014 som trainee og har jobbet som undervisningskonsulent i flere år. Siden oktober 2017 har hun jobbet som vikar i stillingen som markeds konsulent for Møyfrid Eriksen som har vært i foreldrepermisjon. Hun har i denne perioden betydd mye for organisasjonen med sitt øye for kvalitet, god formidling og kommunikasjon, og ikke minst med sitt store hjerte for menneskeverdet.

JULEGAVE FRA KNIF

Medarbeiderne i Knif Regnskap valgte i 2018 å gi bort sin julegave til Menneskeverd.

Ledelsen forteller at de ansatte kunne velge mellom flere organisasjoner, men at Menneskeverd fikk flest stemmer.

– Vi er svært takknemlige for denne pengegaven på 35 000 kroner, og pengene vil komme godt med i arbeidet med å verne om livet fra unnfangelse til naturlig død, sier Menneskeverds generalsekretær Morten Dahle Stærk.

ROCKESOKK 2019

Menneskeverd vil også i år markere den internasjonale dagen for Downs syndrom, 21. mars, og oppfordrer deg til å gå med ulike sokker denne dagen for å vise at du setter pris på mangfold og likeverd. Legg ut bilde av sokkene dine på Facebook eller Instagram og skriv #Rockesokk, #Menneskeverd eller #Likeverd.

Handler det egentlig om ditt liv? Fosteret, eller barnet er jo et selvstendig individ, med en egen kropp, med sitt eget hjerte. Mors mage skulle være det tryggeste stedet. Det livet som vokser inni deg har du bidratt til selv (unntak voldtekt). Kan du ikke ta det ansvaret? Lettvint, sier du! Nei, sier jeg. Det er aldri lettvint å ta ansvar for ting som er krevende. Men livet er krevende!

Tone Dalhaug i en kronikk på NRK Ytring
21. november 2018

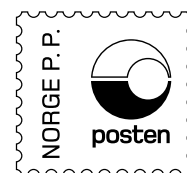
Da jeg ble mamma til en gutt med Downs syndrom i 2014 og i tiden etter, googlet jeg selvsagt. Masse. Men jeg kjente meg igjen i så lite av det jeg fant. Synes det enten var skjønmalte historier om «mulighetens syndrom» eller tragiske historier om veldig syke barn. Selv har vi det litt sånn midt imellom. Veldig bra, men også vanskelig. Jeg opplever at man kan elske fullt og helt, og samtidig erkjenne at man skulle ønske noen ting var annerledes. En sammensatt følelse som jeg vet mange opplever som ulovlig eller upassende.

Mari Persson i en kronikk i Ringerikes Blad
29. desember 2018

– Jeg er redd for at dersom man innfører aktiv dødshjelp, så tar det ikke lang tid før kommunene i kommunebudsjettene begynner å regne på hvor mange sykehusplasser de sparer. Aktiv dødshjelp blir et signal til de menneskene som oppfyller bestemte politiske vilkår, at vi som storsamfunn kan forstå at akkurat du ikke lenger lever et verdig liv, og at dette bør være din utvei.

Stortingsrepresentant
Mathilde Tybring-Gjedde (H)
til ABC Nyheter 31. oktober 2018.

Returadresse: Menneskeverd, Storgaten 10b, 0155 Oslo

ROCKE- SOKK

21. mars er den internasjonale dagen for Downs syndrom.
Vi oppfordrer deg til å gå med to ulike sokker denne dagen for å
vise at du setter pris på at vi alle er forskjellige.

**MENNESKEVERD VIL I ÅR IGJEN MARKERE DAGEN MED KAMPANJEN #ROCKESOKK
VIS OMTANKE – FRA TOPP TIL TÅ.**